

4.9.2013

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Asia: Maidonjalostajien ja meijeritukku kauppioiden liiton lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö Dnro YM028:00/2011

Yleistä

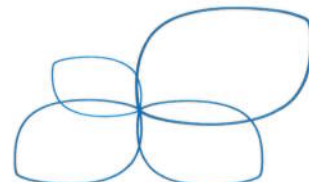
Ympäristöasiat ovat oleellinen osa kestävästä kotieläintuotantoa ja niitä pitää kehittää ja myös niitä sääteleviä lakeja ja asetuksia päivittää ravinnepäästöjen vähentämiseksi.

Työryhmä on luonnoksessaan laajentanut nitraattiasetuksen koskemaan yleisesti maataloudesta tulevia päästöjä kuten fosforia ja päästöjä ilmaan. Tämän vuoksi asetuksesta on tulossa selvästi laajempi ja siinä on monia yhtymäkohtia meneillään olevaan ympäristönsuojelulain uudistukseen. Valmistelussa tulisi varmistaa lain ja sen nojalla annettavan asetuksen oikea säätämisympäristys. Sen vuoksi selkeintä on pidättäytyä alkuperäisessä tehtävänannossa ja säätää ainoastaan nitraattia koskevista rajoituksista.

Asetusluonnosta valmisteltaessa tulisi ottaa riittävässä määrin huomioon myös käytännön vaikutukset ja toteuttamismahdollisuudet sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Uuden asetusluonnoksen vaatimukset ja käytännön toteuttaminen eivät välttämättä kohtaa aina niin, että saavutettaisiin tavoiteltava hyöty.

Asetusluonnoksessa kuivalanta saa erityisaseman verrattuna lietelantaan, josta esimerkkinä 5 ja 8 pykälän varastointipölkkeukset. Koska merkittävin osa uusien isojen kotieläinyksiköiden lannasta on lietelantaa, tämä tulisi ottaa huomioon asetusta valmisteltaessa.

Asetusluonnoksen ja työryhmän muistion välillä on eroavaisuuksia. Esimerkki 1: Lantalavaatimus vastaanottaville tiloille on kirjattu luonnoksen 5 §:ään, mutta muistiossa todetaan, että jos lanta menee suoraan levitykseen lantalaa ei tarvita. Esimerkki 2: Lannan multaus. Määrittelyssä todetaan ”riittävä syvyys” ja muistiossa puhutaan 10 sentistä. Esimerkki 3: Kuivalannan varastointi. Varastointi-tila tulee kattaa tai peittää, tiivispohjainen alusta, eli käytännössä kiinteät rakenteet. Muistiossa on kirjattuna ”Kuivalantaa voitaisiin varastoida myös muunlaisesta materiaalista tehdyssä lantalassa. Tästä yksi käytännön vaihtoehto on muovituubi”. Esimerkki 4: Lantalan kattaminen. Asetusehdotuk-

4.9.2013

sen muotoilu on yksiselitteinen niin kuivalannan kuin lietelannan tai nestemäisten orgaanisten lannoitteiden varastot "tulee kattaa tai peittää". Muistion mukaan kattaminen liittyisi kuitenkin lupaharkintaan. "Lupaharkinnassa voitaisiin määrätä lantala katettavaksi kiinteästi, mikäli varastoinnista aiheutuisi kohtuutonta rasitusta naapurustolle." Jos asetus kirjataan nykymuotoon, ei lupaharkinnalla ole vaihtoehtoja. Esimerkki 5: Kuivalannan varastointi poikkeustilanteessa. Asetuksessa puhutaan vain kuivalannasta. Muistiossa mainitaan kuitenkin "Jossain määrin, kuten esimerkiksi tautitilanteessa, se voisi koskea kuitenkin myös eläintilalla kertyvää lietelantaa..."

Asetuksen lopullinen muotoilu tulee olla riittävän selvä, jotta välttyttäisiin aina hankaluuksia aiheuttavilta tulkinnoilta.

3 §

Työtekeminen syy: "poikkeuksellinen kelirikko, lantalaiteiden rikkoutuminen" tulisi muotoilla: "poikkeukselliset luonnon olosuhteet kuten kelirikko tai märkyys".

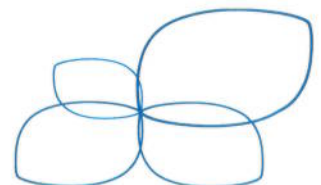
Lantaa levitetään myös syksyllä. Esimerkiksi vuoden 2012 syksyn olosuhteet olivat sellaisia, ettei lantaa voinut monin paikoin märkyiden takia levittää, eli pellot eivät kantaneet ollenkaan tai jos pellolle olisi menty isoilla ja painavilla levityskalustoilla, olisi tuhottu maan rakenne ja sitä kautta tulevien vuosien sadontuottokyky. Poikkeusolosuhteissa myöhäänkin pellolle levitetty lanta on pienempi ympäristöriski kuin ylivuotavat lietealtaat, joista muodostuu todellinen pistemäinen ympäristöuhka. Tämän välttämiseksi 10 § tulisi lisätä poikkeuslauselma levitysjankohdan osalle. Todettujen työtekemisten tai hygieenisten syiden estäessä lannan levityksen säädetyn ajan puitteissa, lantaa voidaan levittää poikkeavina ajankohtina haettavan tilakohtaisen poikkeamisluvan perusteella.

4 §

Uudistuksen alla olevassa ympäristönsuojelulaissa, lakiehdotus 2.luku 8-11 §, määritellään ympäristölle vaaraa aiheuttavan toiminnan sijoittamisesta ja siihen liittyvistä selvityksistä. Mielestämme tämä antaa riittävät määräykset eläinsuojan ja kotieläintuotantoon liittyvien rakennelmien sijoittamiselle, joten 4 § pitää kokonaan poistaa asetuksesta.

5 §

Ehdotuksessa todetaan, että "myös tilalla, joka ottaa vastaan ja varastoi lantaa, tulee olla lantala, joka mitoitetaan vuosittain vastaanotettavan määrän mukaan." Tämä kohta pitää poistaa asetuksesta tai selventää. Toteutuessaan ehdotus voi jopa lopettaa lannan kierron kotieläintilojen ja isompien kehittyvien kasvinviljelytilojen välillä, mikä heikentää lannan ravinteiden tehokasta hyödyntämistä. Tilat, jotka tekevät lannanlevityssopimuksia, ovat isoja kotieläinyksiköitä, joissa syntyvä lanta on pääosin lietelantaa. Lantaa tuottavat tilat joutuvat joka tapauksessa (nitraattiasetus ja ympäristölupa) varautumaan koko vuoden aikana 12 kk syntyvän lietelannan varastointiin, eli käytännössä rakentamaan tai vuokraamaan riittävän suuret varastointitilat. On täysin järjetöntä vaatia vastaanottavalta tilalta lietesäiliötä, sillä vastaanottavat tilat ovat kasvinviljelytiloja, joilla ei luonnostaan synny lantaa. Lanta ei liiku kotieläintilojen välillä. Vaatimus johtaisi tuplavarastoihin ja synnyttäisi merkittäviä turhia lisäkustannuksia. Kasvinviljelytilalle ei kannata ruveta rakentamaan erillisiä lietevarastoja. Liete

4.9.2013

pystytään levittämään entistä tehokkaammin urakoinnin myötä ja urakointiketjussa se pystytään myös kuljettamaan kustannustehokkaammin tilojen välillä pidempiäkin matkoja. Lietteen käsittelyyn esim. separointiin investoidaan, mikä mahdollistaa lietteen siirtämisen myös pumppaamalla entistä pitempiä matkoja.

7 §

Nitraattidirektiivin tarkoitus on 1 § mukaan vesien suojeleminen maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta. Lantaloiden kattaminen liittyy haju- ja ammoniakkipäästöihin, joita ei tule sisällyttää nitraattiasetukseen.

8 ja 10 §

Kuivalannan osalta sallitaan poikkeuksia. Suurimmalla osalla tiloista lanta on kuitenkin lietelantaa. Tähän tulisi lisätä poikkeusmahdollisuus myös lietelannan osalta, kun kyseessä työtekniinen ja hygieeninen syy. 10 §:n ”lannoitteet levitettävä... eikä pohjamaan tiivistymisvaaraa ole” on liian ehdoton. Esimerkiksi poikkeuksellisen märissä olosuhteissa lantaa on mahdoton levittää ilman tiivistymisvaaraa. Poikkeuksia voitaisiin myöntää tilakohtaisesti hakemuksesta tai alueellisesti viranomaisen antamana. Suoja-alueita on hyvä olla, mutta kaivon suoja-alue on ylimitoitettu moneksi hehtaariksi.

11 §

Ylimpiä typpilannoitusmääriä ei tulisi rajoittaa nykyisestä. Nämähän eivät ole suosituksia, vaan maksimimääriä. Jos näin tehdään, leikataan tulevaisuuden satopotentiaalia ja mahdollisuuksia.

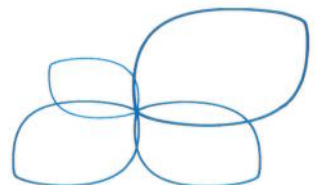
12 §

Nitraattidirektiivin tarkoitus on 1 § mukaan vesien suojeleminen maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta. ETY 91/676 direktiivi ei edellytä kansallisen asetuksen laajentamista fosforilannoitukseen.

Uuden valmisteilla olevan asetuksen tulisi edelleen koskea vain typpilannoitusta eikä fosforia ole tarpeen sisällyttää nitraattidirektiiviin. 12 § tulisikin poistaa kokonaan uudesta nitraattiasetusluonnoksesta.

Jos fosfori on asetuksessa mukana, tähän tulisi sisällyttää myös nykyinen lantapoikkeama päivitettyinä.

Luonnoksen mukaan fosforilannoituksessa siirrytään käyttämään liukoisen fosforin sijaan kokonaisfosforia. Tällä on merkittäviä käytännön toimintaa hankaloittavia vaikutuksia, sillä se lisää selvästi lannan levitykseen tarvittavan peltoalan tarvetta. Jos luonnosesitys toteutuisi, se vaarantaisi maitotilojen investointimahdollisuuksia. Jos esitys toteutetaan, pitää olla selvät tukielementit, joilla lannan käsittelyä voidaan ohjata esimerkiksi lannan fraktioinnin suuntaan.

4.9.2013

Esimerkkilaskelma

Maitotila, 140 lehmää, 100 hiehoa, 40 vasikkaa < 6 kk, lehmät lietelanta, hiehot ja vasikat kuivalanta
Nykyisen laskennan mukaan lehmä 16, hieho 5.7, vasikka 1.96 kg P/v = 2909 kg P/v
Uuden laskennan mukaan 19, 6.7, 2.3 kg P/v = 3422 kg P/v
Laskennan vuoksi 513 kg P lisää levitettävää, 20 kg/ha = 25 ha

Eli ilman, että mikään muuttuu, tulisi nykyisin jo yleisellä 140 lehmän kokoisella tilalla tai tällaisen yksikön investointisuunnitelmissa olla käytettävissään 25 hehtaaria enemmän peltoa lannan levitykseen. Laskentatavan muutoksesta aiheutuva lannanlevitysalan lisävaatimus olisi tiloille kohtuuton.

13 §

Viiden vuoden välein tehtävä lanta-analyysi ei kerro tilan todellisesta lannan ravinnepitoisuudesta juuri mitään, vain sen hetkisen siinä näytteessä olevan pitoisuuden. Lannan ravinteiden hyödyntämisen tehostamiseksi ja todellisen lannan ravinnepitoisuuden tiedostamiseksi, lanta tulisi analysoida vuosittain ja lannoituksessa käyttää analyysin tuloksia.

Kunnioittavasti**Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry****Riitta Brandt****Toiminnanjohtaja**